Α/Α: 1115211
Εντυπο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Ημ/νία: 04/12/2003
Σελίδα: 32,33
Κατηγορία: Τέχνης έργα

Θέατρο στο Μέγαρο Μουσικής, «Θησείο», και «Εμπρός»

Ενας νέος χειμώνας άρχισε

Της ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΜΑΤΖΙΡΗ

Η χειμερινή περίοδος ξεκίνησε μαζικά, λες και το σύνθημα εκκίνησης έδωσε το βαρόμετρο και λιγότερο το ημερολόγιο (αυτά πριν επανακάμψουν οι ζέστες). Πολλές επαναλήψεις, ενδοτικές σάτιρες, αισθηματικές κομεντί, θέατρο μετά μουσικής, το οικείο ανθολόγιο με Σέξπιρ, Γκόγκολ, Τσέχοφ, Αλμπι, η παρουσίαση άγνωστών μας αλλοδαπών συγγραφέων πετυχημένων στα ξένα -με ή χωρίς εισαγωγικά- και τα τελευταία χρόνια οι τακτικές εκλάμψεις πρωτότυπων ιδεών.

«Ανοιξον» στο Μέγαρο

Σε μια πρωτότυπη ιδέα στηρίχθηκε το «Ανοιξον» στη Μικρή Αίθουσα του Μεγάρου Μουσικής, πλαισιωμένο από μια ελκυστική ομάδα συνεργατών με πρωτοστατούντες τους Ολια Λαζαρίδου και Μαρία Νικολακοπούλου (σκηνοθεσία), Αμαλία Μουτούση, Θεοδώρα Τζήμου, Κωνσταντίνο Βήτα στη ζωντανή μουσική, Λιλή Πεζανού στα σκηνικά, Ανδρέα Μπέλλη στους φωτισμούς. Δημιούργημα «έλλειψης», διαβάζουμε, και κοινής νοσταλγίας μιας χαμένης ολότητας, το 45λεπτο εγχείρημα συνδυάζει τη βατότητα τρέχοντος λόγου και την υπαινικτικότητα προσωπικού στοχασμού πάνω στην αγωνία της ψυχής σε καιρούς πρωτοφανούς δυστυχίας με τη μεταφυσική διαχρονικών γραφών.

Το κείμενο της Θεοφανούς Καλογιάννη διευρύνουν ψαλμοί, ύμνοι και κείμενα της εκκλησιαστικής μας παράδοσης (Εκκλησιαστής, Ασμα Ασμάτων, Νεκρώσιμη Ακολουθία κ.ά.) - αναφορές ανέγγιχτες από τη ματαιοδοξία και τη φθορά της θεατρικής μασκαράτας και των κορεσμένων ψυχισμών μας. Μοιραία η ληστρική εποχή μας αναζητά διεξόδους υπέρβασης.

Με δίοδο τη θεατρική σκηνή -έναν κατ' εξοχήν τόπο «συνάντησης» και εν δυνάμει τόπο προσευχής (;)- επιχειρείται εδώ η μετάδοση μιας εμπειρίας κατανυκτικής με ενδιάμεσο τον άνθρωπο. Μόνο που στο επίκεντρο του «Ανοιξον» δεν είναι ο άνθρωπος, αλλά το ίδιο το ύφος. Η παράσταση διαπνέεται από μια μεταμοντέρνα επιθυμία αντισυμβατικότητας που δεν μπορεί να έχει αξιώσεις αληθοφάνειας. Αυτό όχι αμέσως, καθώς κατ' αρχήν έχουμε μια συγκινητική αίσθηση τάξης και υπερκόσμιας γαλήνης. Ακούμε το λιτό λόγο με εμπιστοσύνη, οι ωδές και τα στάσιμα του Κ. Βήτα είναι καθαρά, εύηχα. Ομως, ο χρόνος βαραίνει αρνητικά.

Στο φίνο σκηνικό με σκαλοπάτια που δεν οδηγούν πουθενά, έναν αδιαπέραστο τοίχο και κλειστές πόρτες, οι οχτώ ηθοποιοί (ακόμη και η μαγευτική Αμαλία Μουτούση) θυμίζουν ρέπλικες σε ουιλσονική έρημη χώρα. Η εξεζητημένη εκφραστική τους άπνοια, το περίτεχνο στιλιζάρισμα συμπεριφορών, η στομφώδης σοβαροφάνεια, όλα κατά βάθος με στόχο τη «φυσικότητα» και την «ειλικρίνεια», οι νεωτερικές παρεμβολές (Πάτερ Ημών στη δημοτική), οι ωσμώσεις παράδοσης και μοντερνικότητας (προσευχή/συνθεσάιζερ) εξαλείφουν κάθε ίχνος δέησης και ένσαρκης ανθρώπινης παρουσίας. Με εξαίρεση το οχτάχρονο αγόρι (Παναγιώτης Καββαδάς), γιατί εν τη αθωότητί τους τα παιδιά εξαιρούνται.

Πιθανόν διότι «η έκσταση είναι εξ ορισμού αμετάδοτη στη σκηνή, δεν αναπαρίσταται» (όπως αναγνωρίζει η Ολια Λαζαρίδου στο πρόγραμμα), αφετέρου διότι ναρκισσιστικός, δεσποτικός κι εν τέλει αδιέξοδος ο τρόπος διατύπωσης μιας σπουδαίας ιδέας, συγκροτείται μια αφήγηση που φλερτάρει με την ταπείνωση αλλά τείνει στην αλαζονεία. Κοστούμια: Αγγελος Μεντης, Βάσω Κονσόλα, κίνηση: Σταυρούλα Σιάμου. Ερμηνεύουν επιπλέον: Βαρβάρα Λαζαρίδου, Κλαύδια Ζαραφωνίτου, Ρένος Μαντής, Βασίλης Καραμπούλας, Γιώργος Τσούλαρης.

«Theseum the Ensemble»

Στα 20χρονα γενέθλιά του το «Θέατρο Θησείον» αναβαπτίζεται σε «Theseum the Ensemble». Υποθέτω οι περισσότεροι θα μείνουν πιστοί στον πιο ευκολοπρόφερτο ελληνικό τίτλο. Μια μικρή ανώφελη έπαρση που συγχωρείται σε ένα αυθεντικά πρωτοποριακό σχήμα, το μοναδικό μέχρι στιγμής στη θεατρική επικράτεια του τόπου με αυτή την όσφρηση για τα ουσιώδη και επείγοντα «λεπτά γράμματα» της καθημερινότητας - τώρα και αυτή την πλήρως ριψοκίνδυνη σκηνική γλώσσα, πάντα με μια νύξη απονήρευτα παιγνιώδους διάθεσης.

Οι πειραματισμοί του «Θησείον» στα όρια της θεατρικής σύμβασης νυχοπατούν άλλοτε με υπέροχη διαφάνεια, άλλοτε λιγότερο πάνω στην ιστορία σε μια, όπως όλα δείχνουν, από τις πλέον τρομακτικές και αναμοχλευτικές φάσεις της. Στις απόπειρές του να αρθρώσει τα ανείπωτα, δοκιμάζει εκούσια ή ακούσια την ανεκτικότητά μας με δυσνόητες, χαυνωτικές στην εκζήτησή τους επιλογές. Στη φετινή δανογερμανοελληνική συμπαραγωγή, ιδέα Μιχαήλ Μαρμαρινού /σκηνοθεσία Erik Pold, με τίτλο «Δημόσιοι χώροι» και τόπο μια από τις πιο ζωντανές εστίες ανθρώπινου συν πολυεθνικού χνώτου (πλατεία Ομονοίας;), φράσεις, σκέψεις, συνειρμοί ξεπηδούν σαν από μόνοι τους χωρίς απαραίτητη συνοχή.

Στίγματα της τρέχουσας πραγματικότητας [αδέσποτα, Ολυμπιακοί, το γκέι φιλί, οι εφτά έγκλειστοι του Φόρουμ, οι Αλβανοί («οι Ελληνες του '50» κ.λπ.)], «τρέχουν» σαν αθώο αυτοσχεδιαστικό σποτ με τραγουδιστικά - χορευτικά σλάπστικ νουμεράκια σε βραδινές τουαλέτες και φράκα, τραταρίσματα ρακής για όλους, αιφνίδιες αγωνιστικές σφήνες με Φαραντούρη («για σηκωθείτε να βγούμε στους δρόμους...»), αποσπάσματα ενός κακόηχου νυχτερινού βίντεο από μια Ομόνοια τίγκα στους μετανάστες («ethnik food in, ethnik people out»), σε μια όντως παγκοσμιοποιημένη συσκευασία - γνήσια αντανάκλαση των παγκοσμιοποιημένων καιρών: Σχεδόν όλη η παράσταση είναι στα αγγλικά με ταυτόχρονη ελληνική μετάφραση, διότι «if a man sneezes in China, a man in Nigeria turns over». Αλί σε όσους δεν έμαθαν αγγλικά...

Σε μια εποχή δικτατορίας του θεάματος, όπου η ομιλία που έχει κάποια αξία είναι σχεδόν αδύνατη, στο χάνι του «Θησείον» με την ενοποίηση καθιερωμένα χωριστών πεδίων, πλατεία/σκηνή, ξαναπιάνουμε, αν θέλουμε, το μίτο από την αρχή. Η γλώσσα γίνεται είδος προς εκμάθηση, όπως στο «Μάθημα» του Ιονέσκο, οι συμπεριφορές μας, τα αρχαία και νέα κάλλη μας, αντικείμενο περιεργασίας, σαν να μας βλέπουμε με τα μάτια ενός τουρίστα, οι παγκοσμιοποιημένες ευκολίες μας, αληθινή ανατριχίλα. Οσοι πειστούμε, συναντούμε την τέχνη σαν χώρο ελευθερίας, όπου διάφορα μπορούν να συμβούν. Εστω και όταν αυτή τη φορά δεν πρόκειται για μια «χρυσή στιγμή» όπως εκείνη του «Εθνικού Υμνου». «Εχω ανάγκη να συμβεί ένα θαύμα», είναι μια φράση που παίρνουμε σπίτι.

Μουσική Δημήτρη Καμαρωτού. Συμμετέχοντες: Kristofer Krarup, Μέντη Μέγα, Ηλέκτρα Νικολούζου, Χρήστος Πασσαλής, Αμυ Παρίση.

«Θέατρο Εμπρός»

Είναι κατανοητό, εάν το ταλαντούχο δίδυμο της «ομάδας Θέαμα», Γιώργος Νανούρης και Νεκταρία Γιαννουδάκη, μετά την έξοχη θεατρική μεταφορά του διηγήματος του Βιζυηνού «Το αμάρτημα της μητρός μου», θέλησαν να δοκιμαστούν σε κάτι τελείως διαφορετικό. Ετσι, για να μην τους βαρεθούμε, για να ξεσκάσουν και οι ίδιοι από τις βαρυίσκιωτες μοίρες αρχέτυπων μυστηριακών καταστάσεων και κυρίως για να δουν πώς έχουν και οι άλλες ερμηνευτικές τους ανάγκες. Γιατί ο καλός ηθοποιός κρίνεται στα ανόμοια ζητούμενα. Ετσι σκέφτεται κανείς κι έτσι είναι στις σπάνιες περιπτώσεις.

Στη σατιρική κωμωδία «Ονειρο για δύο» (1972) του Γάλλου Γκι Φουασί στο «Θέατρο Εμπρός» συναντούμε τους νέους ηθοποιούς με εργατικές φόρμες, τσιγαράκι, τσιτωμένες συμπεριφορές μικροαστικής ευπρέπειας σε κλίμα αθωότητας των 50'ς. Εργατάκια στο μεσημεριανό τους διάλειμμα και στις μικρές αποδράσεις τους στην ουτοπία. Μια οθόνη με ροζ συννεφάκια υπό ήχους Αλμπινόνι σαρκάζει εν είδει γελοιογραφίας τα ειδυλλιακά-μελό όνειρά τους, σε αντίστιξη με μια πραγματικότητα μοναξιάς, μουντάδας, ανασφάλειας. Με πινελιές κόμικς, παραπομπές σε παλιά κινηματογραφικά μιούζικαλ και αιχμές παρωδίας, η σκηνοθεσία (Γιώργος Νανούρης) διερρύνει τις δυνατότητες ενός πρόσχαρου, πλην φτωχού και λίγο βέκιου, παιχνιδιού ρόλων και ήθους.

Η Νεκταρία Γιαννουδάκη αξιοποιεί περήφανα την ευκαιρία να ξεπορτίσει από το δραματικό της προφίλ και να ασκηθεί σε εναλλαγές ύφους, διακωμωδώντας καταστάσεις βραζιλιάνικης σαπουνόπερας. Μολονότι η αεράτη τσαχπινιά του νέου ρόλου έχει την υφή βεβιασμένης μεταπήδησης σε ξένα χωράφια, όπως και η φαλλοκρατική μαγκιά του λεπτοφυούς εφηβικού Γιώργου Νανούρη, από την παράσταση δεν λείπουν η ευαισθησία, η φροντίδα και η χάρη. Φαίνεται πως και οι καλοί ηθοποιοί οφείλουν να ζυγίσουν το ζήτημα των ιδιοσυγκρασιακών προϋποθέσεων. Ωστόσο, εάν το «Ονειρο για δύο» ήταν μια ασύμφορη επιλογή, είναι φανερό ότι τουλάχιστον αυτό το παιχνίδι των μεταμορφώσεων γλεντήθηκε πολύ.

Απόδοση Ν. Γιαννουδάκη, χορογραφίες Ειρήνης Τσότρα, σκηνικά - κοστούμια Ελένης Στρούλια.

Λεζάντες:

- Η Νεκταρία Γιαννουδάκη στο «Ονειρο για δύο»
- Η παρέα του «Θεάτρου Θησείον» σε εξόρμηση σε «Δημόσιους χώρους»

Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Θέμα: ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ